

„ג'יבוטי, ג'יבוטי, ג'יבוטי“

פזמונים בשפות מוזרות מפי זמרים מוזרים שמעולם לא חלמו להיות כה סופולריים. רק בסוף קונצרט ארוך, היו מחליטים אם ומה לקנות. אלה שלא התעסקו במיוחד בעסקי הבורסה, עסקו בדיג. איזור זה, הגדוש בלהקות עצומות של כרישים ודגים מעופפים, הלהיב את דמיונם של כל אנשי הצוות. רבי-החובל אפילו שינה פעם את קורס האניה כדי לרדוף אחרי להקה של כרישי ענק. מיכה קניץ, הבישג'אד של האניה, התערב שהוא ידוג כריש בחכה. הוא השיג לעצמו חבל ארוך, תלה בקצהו וז עם נתח בשר שקיבל מהטבח, התיישב בירכתיים, כשהוא משגשג את החבל למרחק רב. משום מה לא ערב הבשר לחיכם של הכרישים והם לא נלכדו בפח שטמן להם מיכה.

שיטה פשוטה יותר לצייד דגים היתה לצאת לירכתיים בשעות הלילה המאוחרות, ולהדליק שם פנס. הדגים הקופצים היו מקפצים אל כיוון האור ונשארים בירכתיים. בבוקר היה רק צורך לאסוף אותם ולהביאם אל סטליו, כדי שיטגנום כראוי.

גבור ההפלגה בקטע זה היה דב קנטוב. רב-טוראי קנטוב, 23, מזוקן ובעל פנים שזופים, בעל בית-חרושת לעבודות שיש בנתניה, היה הנשק של האניה. הוא היה ציניקן ותמיד כמעט היתה לו מלאריה — מצב-רוח שגועני. כשעדה לאניה, תפס עם דגי פרידמן את חדר בקרת האש, שהוא חדר המיועד לשעת קרב בכדו, הניח בו מדפים וארגן לעצמו קבינה נוחה שאפילו מקטרות היו תלויות בה על הקיר. עד שיום אחד מצא אותם הסגן והוריד אותם לחדר המטיקים. מובן ששמרנות קיצונית זו לא נשאה חן בעיני קנטוב.

יום אחד הוא התערב עם חבריו כי יגש לקפטן וידרוש ממנו לתת לו להתרחץ במקלחת שלו. כל החברה הסתחרו במסדרון, שעה שדב ניגש והקיש על דלת ההזזה של חדר המפקד. כשענה המפקד: „יבנס“, אמר דב למשמע אוני חבריו המסתתרים: „המפקד, יש לי בקשה אליך. אני רוצה להתקלח במקלחת שלך.“

המפקד לא הבין תחילה מה מתרחש, חשב שקנטוב יצא מדעתו. אולם כדרכו, ידע להשתלט מיד על העניינים ושאל: „מה, אין מים באניה? הציף לא יודע מזה? צריכים לגשת לציף ולהודיע לה.“

דב אמר: „בסדר המפקד“, יצא ואסף מחבריו סכום של חמש לירות — הזכיה בהתערבות. מאוחר יותר ניגש למפקד וביקש את סליחתו, בגלותו לו שהיתה זו אך התערבות.

איריש בלילה

19 לדצמבר התקרבה מבטח לחופי מוזמביק, כשהיא חותרת במרץ לקראת גמל העגינה הבא: ביירה (על משקל צידה).

מוזמביק היא ארץ ענקית, מושבה פורטוגזית בעלת צורה משונה של יתד חצוי עלידי הנהר זמבזי. מספר חושביה כששה מליון, ורק מאה אלף מהם אינם כושים. רוב שבטי הכושים במוזמביק הם עובדי אלילים ורק חלקם הקטן הם מוסלמים. ביירה, עיר הנמל הגדולה של מוזמביק, שוכנת משני צידי הנהר ריו צ'מבה, המשתפך לים.

מבטח הגיעה בשעות הבוקר, והיה עליה להמתין עד שעות הצהריים, עד אשר יגיע הנחט הפורטוגזי שיכניס אותה לנמל. הנחט, הנמצא תמיד על אניה העוגנת בשפך הנהר, הגיע למבטח כשהוא לבוש מכנסיים קצרים לבנים, חולצה לבנה ומעיל חאקי. למים בנהר היה צבע חום כצבע החול והזרם היה חזק מאוד.

כבר באמצע הדרך, בנהר, התקרבה לאניה סירת גומע מהודרה, כשכושים לבושי לבן ונושאי דגלונים ניצבים עליה. היתה זו ספינתו של אחד היהודים המעטים שבביירה, סוחר עשיר שקיבל על עצמו את צרכי האניה ולדאוג לכל ההקלות הדרושות. צד אחד יצא מיד לחופשה. הקצינים הוזמנו למסיבת קוקטייל נהדרת במלון המפואר ביותר בעיר, שנערכה על-ידי היהודי העשיר ואשר אליה הוזמנו גם שאר יהודי המקום. המלחים טיילו ברחוב הראשי, נסעו לשוק הכושי, קנו בעיקר מזכרות סיניות ויפניות, ושקים שלמים של אגוזי קוקוס.

אנשי צד ימין של האניה, שיצאו לחופשה רק בערב, נדפקו לגמרי. הם מצאו את העיר נקיה, שלווה ומסודרת, ללא כל דמיון לעיר המלוכלכת של שעות היום. כי בשעה שבע בערב, הולכת ביירה לישון, הפועלים הכושים, העובדים בפרך מבוקר עד ערב המורת שכר

שוטר תרבותי. שלא כשוטרים יחפי הרגליים בבירה, נעול שוטר תנועה זה בג'יבוטי השומד בחברת מזחי מבטח, במנפי עוד גבוהים. זהו השוטר היחיד בג'יבוטי שלא רזף אחרי מזחי מבטח, כשניסו לצלמו. השאר התנדו בתוקף.

תוך שמונה שעות משעת ההפלה מקפטאון, הקיפה מבטח את כף התקוה הסדור ושינתה את קו ההתקדמות שלה לכיוון נוסף — צפונה. איזור ימים זה, שהוא מקום המפגש של שלושה אוקיינוסים — האטלנטי, האנטרקטי וההודי — הוא אחד האזורים הסוערים ביותר. רוח חזקה מאד החלה לנשב, אולם לא היה בה כדי לעצור את התקדמות האניה; היא התקדמה עם כיוון הגלים, שורקו אותה קדימה כאילו היתה קופסת פח קטנה.

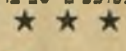
כאן אירעה אחת האכזבות הגדולות בתולדות ההפלגה. כשנפתח שק הדואר שהגיע מן הארץ, ירדה עקומת המוראל של אנשי הצוות תהומה. עוד לפני שהגיע הדואר, היתה ההרגשה הכללית באניה שמהו לקוי בחוף בסדרי הדואר. לא כולם קיבלו מכתבים ואלה שקיבלו, קיבלו מכתבים הנושאים תאריכים נאחרים מאוד, שנשלחו רק לפני זמן קצר ושקריאתם ניתן להבין שקדמו להם מכתבים רבים שלא הגיעו כלל.

כבר לפני הכניסה לקפטאון, התקבל בים מברק חגיגי מחיפה, שגרם לסערה באניה. היה זה מברק שהודיע כי נמסרו דרישות שלום לכל המשפחות. ידיעה זו גרמה ל צהלה ולהעלאת המוראל, אך הדואר שהגיע לקפטאון לא השאיר צל של ספק כי דרישות-השלום שהועברו למשפחות היו אלה שולקטו בחיפה, עוד לפני צאת האניה ל דרך, ושהיו רחוקות פסימים.

ההתפרקות נתנה מיד את אותותיה, כאד שר האנשים החלו לנתח מה שנשאר להם מהחוויה האחרונה בקפטאון. באופן סמוני טני כמעט, נפתחה בחדר המטיקים שבתר טום האניה הבורסה, רחוב לילינבלום של מבטח. בשעות שלאחר העבודה, וביחוד בשעות הלילה המאחרות, היה חדר המטיקים קים הצר הופך ממש לחנות כל-בו ענקית. כל אחד היה מציג בו את מה שקנה על החוף, מיטרת החלפה או מכירה. לא היה כמעט דבר בעולם שלא הוצע למכירה ב בורסה של מבטח.

היו שם קרוקודילים ממולאים, עורות נח שים, תופי טאמ-טאם, תיבות אגנס ופירות הרופיים אחרים, בקבוקי משקאות, צעצועים מכל המינים, האחראים הישירים להבאת הצעצועים על האניה היו האבות לילדים. שום הרבו לקנות בכל נמל מתנות לילדים שבבית, ומאחר שכמספר האבות באניה לא היה מבוסס, אפשר היה למלא חנות רצינית מאוד מאוצר קניותיהם.

האבות היו נהנים לשחק בצעצועים לא פחות משהינו מכך לילדיהם. החובש, רס"ר הרברט, קנה למשל בקפטאון כובע גדולה האומרת „מאמא“. כל יום היה מוציא את הכובע מקופסתה, מקשיב לה בהנאה כשהיא מציינת את המלה. אחד, שקנה לילדיו טרקטור הפועל על מצביים, היה נהנה להוציא מדי ערב את הטרקטור ולהפעילו על שולחן הגיהוק, כשכל יושבי החדר מצטופפים סביבו ומתבוננים בפלא הגדול.

רצחיה במקלחת של הקפטן

מלך הבורסה היה, כמובן, יונה פישר. כאשר ראה יונה שמישהו מתחיל להציג את מרכולתו, והקונים באים לרחצה, למשש ולהתמקח, החליט שאין כלכלה ללא תחרות חפשית. לכן, כשהיה אך מריח את קרבנותו של קונה אפשרי, היה מיד שולף את אמתחת מרכולתו לתצוגה. תוך כדי כך, נפלו לו כמה מתקליתיו ונשברו. אולם גם על תקליתים שבורים היו קופצים בבורסה, אם כי במחירי זול ממחירם הקודם. לפישר היתה רזרבה של תקליתים למכירה. הלקוחות היו בוחרים, מאוינים לשפע של

הבאתי לכם מזכרת מהצוות של מבטח. זהו הרס"ר של האניה...

רב טוראי כספי, שוב התעסקת עם כושיית?

זעום, חוזרים לכפריהם, והעיר כמעט מתה. כל החנויות היו סגורות ואי-אפשר היה לקנות דבר. בלית ברירה, נכנסו החברה לבארים והקדימו לחזור לאניה לפני השעה שהוקצבה להם. אחד מאלה שלא וויתרו בקלות על קניית מזכרות היה רב-סמל המכונאים שלום. הוא ראה שבאתת החנויות הסגורות נמצאת אשה אחת, והחל להקיש ברוגז על חלון הראווה. להפתעת כולם נפתחה דלת החנות והופיעה מוכרת זקנה, שהומינה את רודפי המזכרות פנימה. שלום, נוסף להיותו רודף מזכרות מושבע, הוא גם חובב אידיש. על כך, לא חסך בהערות אידישיות עסיסיות על האפשרות להנדס קצת את המזכרת. לפתע, החויר כסיד. המזכרת כהתהעורר החלה לענות לו באידיש טובה משלו — אנשי הצוות גילו יהודיה נוספת, שלא היתה ידועה בקהילת העיר! לשלום לא נותרה הברירה אלא לשלם את המזכרים המפולפלים שדרשה המוכרת. הפתעה אחרת ציפתה לסגל קציני האניה, שהוזמנו לארוחה חגיגית. ההפתעה הופיעה עוד בפתיחת הארוחה: במות סרטנים וקונכייות למאכל. כולם אכלו בתיאבון מלבד הסגן, בעל קיבה יבשית טהורה.